

TÄYTTÖOHJE; EAKR –ERITYISTAVOITTEET JA HORIZONTAALISET PERIAATTEET

Toimintalinja 2 uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen

ERITYISTAVOITE 4.1: Tutkimus-, osaamis- ja innovaatiokeskittymien kehittäminen alueellisten vahvuuksien pohjalta

CO04 Muuta tukea kuin rahoitustukea saava yritys

Merkitse, onko kyseessä yritys (ks. yrityksen määritelmä jäljempänä), joka on saanut muuta tukea kuin rahoitustukea, ts. rahallista tukea. Mukaan lasketaan hankkeen kohderyhmään kuuluvat, hankkeen hyödynsaajana olevat osallistuvat yritykset, jotka saavat rahanarvoisen edun hankkeeseen osallistumisesta. Kyseessä ei ole osallistuvalla yritykselle maksettava rahasuoritus, vaan ilmainen tai alihinnoiteltu palvelu tai muu vastaava hyöty, jolle on mahdollista määrittää markkinahinta. Palvelun tai hyödyn arvo, josta on vähennetty yrityksen maksuosuus, on de minimis -tukea osallistuvalla yritykselle.

Osallistuvan yrityksen määritelmä tässä yhteydessä: yritys saa edellä kuvatulla tavalla rahanarvoisen edun hankkeeseen osallistumisesta.

De minimis -tuella eli vähämerkityksisellä tuella tarkoitetaan EU:n toiminnasta annetun sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 1407/2013 tarkoitettua tukea.

Yrityksen määritelmä:

De minimis -tuen osalta yrityksiksi katsotaan niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta kaikki yksiköt, jotka harjoittavat taloudellista toimintaa. Taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluja tarjotaan markkinoilla.

25 Uudet tuella aikaansaadut t&k&i -työpaikat

Merkitse uusien hankkeen toimenpiteiden seurauksena aikaansaattujen t&k&i -työpaikkojen lukumäärä. Ilmoita uudet työpaikat henkilötyövuosina, yhden desimaalin tarkkuudella.

Uudella työpaikalla tarkoitetaan tässä hankkeen toimenpiteiden seurauksena syntyvää uutta työtilaisuutta, johon palkataan uusi työntekijä pysyvään, jatkuvaluonteiseen tehtävään. Jos syntyy kaksi osa-aikaista työpaikkaa (esim. 50 %:n työajalla työskentelevä osa-aikainen työpaikka), ilmoitetaan se yhtenä kokoaikaisena uutena työpaikkana. Hankehenkilöstöä ei lasketa mukaan.

Julkisille tutkimuslaitoksille t&k&i- rahoitusta myönnetään sellaiseen tutkimukseen ja kehitykseen, joka edistää teknologisen ja liiketoiminnallisen osaamisen syntymistä, kehittymistä ja hyödyntämistä tutkimus-, kehittämis- ja koulutusorganisaatioissa elinkeinoelämän ja yhteiskunnan kehittymiseen vaikuttavilla alueilla.

Uudet t&k&i -työpaikat voivat syntyä myös yrityksiin, vaikka ne eivät olisikaan hankkeen rahallisen tuen saajia. Tällöin tulee kuitenkin pystyä todentamaan, että yrityksiin syntyvät työpaikat ovat hankkeen aikaansaamia esim. julkisen tutkimuslaitoksen ja yrityksen välisen, hankkeessa tapahtuvan tiiviin yhteistyön seurauksena.

Raportointivaiheessa nimeä selitteessä työpaikkojen tehtävänimikkeet. Henkilöiden nimiä ei pidä merkitä.

joihin työllistyvät naiset

Merkitse, kuinka moneen edellisessä kohdassa ilmoitetuista työpaikoista työllistyy nainen. Ilmoita uudet työpaikat henkilötyövuosina, yhden desimaalin tarkkuudella. Uudella työpaikalla tarkoitetaan tässä hankkeen toimenpiteiden seurauksena syntyvää uutta työtilaisuutta, johon palkataan nainen uutena työntekijänä pysyvään, jatkuvaluonteiseen tehtävään.

16 Yritys, joka käynnistää t&k&i -toiminnan tai t&k&i -yhteistyön yliopistojen, korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten kanssa

Merkitse, onko kyseessä yritys, joka käynnistää hankkeen toimenpiteiden seurauksena t&k&i -toiminnan tai t&k&i -yhteistyön yliopiston, korkeakoulun tai tutkimuslaitoksen kanssa. Tuotoksen voi merkitä niissä hankkeissa, jotka rahoittaja on luokitellut hankehakemuksen käsittelyvaiheessa luokkaan ”Tutkimus- ja kehittämisinstituution vetämä hanke”. Tutkimus- ja kehittämisinstituutioiksi luokitellaan lähtökohtaisesti yliopistot, korkeakoulut ja tutkimuslaitokset.

- Tuotokseksi merkitään t&k&i -toiminta tai -yhteistyö, jota yritys jatkaa hankkeen toimenpiteiden päättymisen jälkeen tuensaajan tai muun t&k -instituution kanssa, tai
- yritys käynnistää uuden yhteistyön hankkeen toimenpiteiden päättymisen jälkeen tuensaajan tai muun t&k -instituution kanssa.

Toiminnan tai yhteistyön tulee olla hankkeen toimenpiteiden seurausta ja jatkaa hankkeen toimenpiteiden päättymisen jälkeen.

Yrityksen määritelmä:

Yrityksellä tarkoitetaan tässä niitä organisaatioita, jotka ovat organisaatiotyyppiltään mikroyrityksiä, pienyrityksiä, keskisuuria yrityksiä tai suuryrityksiä.

17 Uudet innovaatioalustat

Merkitse uusien innovaatioalustojen lukumäärä. Innovaatioalustat ovat toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa julkiset ja yksityiset toimijat yhdessä synnyttävät uusia ratkaisuja ja uutta liiketoimintaa. ”Innovatiiviset kaupungit”- ja ”ITI”- ohjelmien tavoitteena on tuotteiden ja palveluiden luominen ja testaaminen todellisissa kaupunkiympäristöissä. Innovaatioalustat voivat olla esim. demonstraatio- tai living lab -ympäristöjä uusien tuotteiden tai palveluiden testaamiseksi tai alustoja, joiden tavoitteena on synnyttää uusia osaamisintensiivisiä yrityksiä. Kuten muutkin tuotokset, sama alusta merkitään tuotoksena vain kerran.

Raportointivaiheessa nimeä selitteessä aikaansaatu innovaatioalusta (aikaansaadut innovaatioalustat).

18 Innovaatioalustoissa kehitetyt ja pilotoidut tuotteet tai palvelut

Merkitse innovaatioalustoissa kehitettävien ja pilotoitavien tuotteiden tai palveluiden lukumäärä. Indikaattori mittaa eri kaupunkien käyttäjälähtöisissä kehittämisympäristöissä kehitettyjen testattujen tuotteiden ja palvelujen määrää. Pilotit voivat olla eri tavoin syntyneitä: käyttäjälähtöisten prosessien tuloksina käynnistettyjä, yritysten itse käynnistämiä tai innovatiivisten hankintojen toimintamalleja hyödyntäviä.

Tuotoksina voi merkitä myös muut kuin INKA-/6aika- kytkennän omaavat pilotoinnit. Tuotoksen merkitsemisen edellytyksenä on toiminnan kaupunkilähtöisyys. Jos jokin muu organisaatio kuin kaupunki toteuttaa alustan ja pilotoi siinä, sitä ei merkitä tuotokseksi.

Raportointivaiheessa nimeä selitteessä pilotoidut tuotteet tai palvelut.

19 Kaupunkien kanssa innovaatioympäristöissä yhteistyötä tekevä yritys

Merkitse, onko kyseessä yritys, joka tekee yhteistyötä kaupunkien kanssa innovaatioympäristöissä. Indikaattori mittaa innovaatioympäristöissä toimivien yritysten määrää. Toimintasektoreita voivat olla esim. tuotteiden ja palvelujen kehittäminen ja testaus, fyysisten ja virtuaalisten toimintaympäristöjen operointi, käyttäjäyhteisöpalvelujen operointi sekä tuotteiden ja palvelujen testaamisen tukipalvelut.

Tuotoksina voi merkitä myös muiden kaupunkien kuin INKA-/6aika-kytkennän omaavien kaupunkien kanssa innovaatioympäristöissä yhteistyötä tekevät yritykset. Tuotoksen merkitsemisen edellytyksenä on toiminnan kaupunkilähtöisyys. Jos jokin muu organisaatio kuin kaupunki tekee yrityksen kanssa yhteistyötä innovaatioympäristössä, sitä ei merkitä tuotokseksi.

Yrityksen määritelmä:

Yrityksellä tarkoitetaan tässä niitä organisaatioita, jotka ovat organisaatiotyyppiltään mikroyrityksiä, pienyrityksiä, keskisuuria yrityksiä tai suuryrityksiä.

ERITYISTAVOITE 5.1: Yritysten innovaatiotoiminnan vahvistaminen

CO04 Muuta tukea kuin rahoitustukea saava yritys

Merkitse, onko kyseessä yritys (ks. yrityksen määritelmä jäljempänä), joka on saanut muuta tukea kuin rahoitustukea, ts. rahallista tukea. Mukaan lasketaan hankkeen kohderyhmään kuuluvat, hankkeen hyödynsaajana olevat osallistuvat yritykset, jotka saavat rahanarvoisen edun hankkeeseen osallistumisesta. Kyseessä ei ole osallistuvalla yritykselle maksettava rahasuoritus, vaan ilmainen tai alihinnoiteltu palvelu tai muu vastaava hyöty, jolle on mahdollista määrittää markkinahinta. Palvelun tai hyödyn arvo, josta on vähennetty yrityksen maksuosuus, on de minimis -tukea osallistuvalla yritykselle.

Osallistuvan yrityksen määritelmä tässä yhteydessä: yritys saa edellä kuvatulla tavalla rahanarvoisen edun hankkeeseen osallistumisesta.

De minimis -tuella eli vähämerkityksisellä tuella tarkoitetaan EU:n toiminnasta annetun sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 1407/2013 tarkoitettua tukea.

Yrityksen määritelmä:

De minimis -tuen osalta yrityksiksi katsotaan niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta kaikki yksiköt, jotka harjoittavat taloudellista toimintaa. Taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluja tarjotaan markkinoilla.

CO28 Yritys, joka kehittää uuden tai merkittävästi parannetun tuotteen markkinoille (tuote on uusi markkinoilla)

Merkitse, onko kyseessä yritys, joka tuo markkinoille uuden tuotteen hankkeen seurauksena. Em. tuote on uusi markkinoilla. Markkinoilla tarkoitetaan yrityksen toiminnan kannalta merkityksellisiä markkinoita.

Sama yritys merkitään vain joko tähän tai kohtaan CO29.

Yrityksen määritelmä:

Yrityksellä tarkoitetaan tässä niitä organisaatioita, jotka ovat organisaatiotyyppiltään mikroyrityksiä, pienyrityksiä, keskiuuria yrityksiä tai suuryrityksiä.

CO29 Yritys, joka kehittää uuden tai merkittävästi parannetun tuotteen yritykselle (tuote on uusi yritykselle)

Merkitse, onko kyseessä yritys, joka kehittää yritykselle uuden tai merkittävästi parannetun tuotteen (tuote on uusi yritykselle). Markkinoilla tarkoitetaan yrityksen toiminnan kannalta merkityksellisiä markkinoita.

Sama yritys merkitään vain joko tähän tai kohtaan CO28.

Yrityksen määritelmä:

Yrityksellä tarkoitetaan tässä niitä organisaatioita, jotka ovat organisaatiotyyppiltään mikroyrityksiä, pienyrityksiä, keskiuuria yrityksiä tai suuryrityksiä.

16 Yritys, joka käynnistää t&k&i -toiminnan tai t&k&i -yhteistyön yliopistojen, korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten kanssa

Merkitse, onko kyseessä yritys, joka käynnistää hankkeen toimenpiteiden seurauksena t&k&i -toiminnan tai t&k&i -yhteistyön yliopiston, korkeakoulun tai tutkimuslaitoksen kanssa. Tuotoksen voi merkitä niissä hankkeissa, jotka rahoittaja on luokitellut hankehakemuksen käsittelyvaiheessa luokkaan ”Tutkimus- ja kehittämisinstituution vetämä hanke”. Tutkimus- ja kehittämisinstituutioiksi luokitellaan lähtökohtaisesti yliopistot, korkeakoulut ja tutkimuslaitokset.

- Tuotokseksi merkitään t&k&i -toiminta tai -yhteistyö, jota yritys jatkaa hankkeen toimenpiteiden päättymisen jälkeen tuensaajan tai muun t&k -instituution kanssa, tai
- yritys käynnistää uuden yhteistyön hankkeen toimenpiteiden päättymisen jälkeen tuensaajan tai muun t&k -instituution kanssa.

Toiminnan tai yhteistyön tulee olla hankkeen toimenpiteiden seurausta ja jatkua hankkeen toimenpiteiden päättymisen jälkeen.

Yrityksen määritelmä:

Yrityksellä tarkoitetaan tässä niitä organisaatioita, jotka ovat organisaatiotyyppiltään mikroyrityksiä, pienyrityksiä, keskiuuria yrityksiä tai suuryrityksiä.

20 Yritys, johon syntyy uusiutuviin energiaratkaisuihin tai vähähiilisyyden tukemiseen perustuvaa uutta liiketoimintaa

Merkitse, onko kyseessä yritys, johon syntyy hankkeen toimenpiteiden seurauksena uusiutuviin energiaratkaisuihin tai vähähiilisyyden tukemiseen perustuvaa uutta liiketoimintaa. Yritys esimerkiksi tuo markkinoille uuden tuotteen tai palvelun.

Yrityksen määritelmä:

Yrityksellä tarkoitetaan tässä niitä organisaatioita, jotka ovat organisaatiotyyppiltään mikroyrityksiä, pienyrityksiä, keskiuuria yrityksiä tai suuryrityksiä.

21 Start-up yritys, jolla on merkittävät valmiudet uuden tuotteen, palvelun tai tuotantomenetelmän kehittämiseen

Merkitse, onko kyseessä Start-up -yritys, joka on syntynyt hankkeen toimenpiteiden seurauksena.

Uuden tuotteen, palvelun tai tuotantomenetelmän kehittämisen tavoitteiden tulee olla hankesuunnitelmaa. Tällöin hanke toteuttaa erityistavoitteen painotuksia. Start-up – yrityksellä tulee olla y-tunnus, jotta se voidaan merkitä tuotokseksi.

Start-up -yritykset ovat tyypillisesti perustajiensa omistamia, ulkopuolista rahoitusta etsiviä enintään muutaman vuoden ikäisiä yrityksiä, jotka vasta kehittävät ensimmäisiä tuotteitaan eivätkä vielä tuota voittoa. Tämä indikaattori mittaa näiden nuorien, alkuvaiheessa olevien ja nopeaan kasvuun tähtäävien pienten osaamisintensiivisten yritysten valmiuksia kehittää uusi tuote, palvelu tai tuotantomenetelmä hankkeen toimenpiteiden seurauksena. Hankkeen jälkeen yrityksellä tulee olla valmiudet saattaa kehitteillä oleva tuote tai palvelu markkinoille asti.

22 Yrityksen avoimen tiedon ja rajapintojen avulla toteuttamat uudet sovellukset

Merkitse yrityksen avoimen tiedon ja rajapintojen avulla toteuttamien uusien sovellusten lukumäärä.

Kyseiset sovellukset voivat olla esimerkiksi dataa hyödyntäviä suunnittelu-, liiketoiminta-, opetus- ja arkisovelluksia, datan varastointi- ja jatkopalveluja sekä datan jalostamista eri tarkoituksiin. Oleellista on, että em. soveltamisen muodot ovat potentiaalisia synnyttämään esim. kokeiluja, innovaatioita, uudenlaisia palveluja ja liiketoimintamahdollisuuksia.

Tämä indikaattori mittaa yritysten aktivointitoimenpiteiden ja tuotekehityksen aktiivisuutta. Innovaation onnistumista on vaikea ennustaa. Paras edellytys onnistuneiden innovaatioiden syntymiselle on suuri määrä kokeiluja, joiden joukosta menestystuotteet valikoituvat markkinoiden toimesta.

Sähköistäminen on yksi tehokkaimpia tapoja lisätä tuottavuutta sekä julkisissa että yksityisissä palveluissa. Se myös avaa uudenlaisia mahdollisuuksia tukea yritysten liiketoimintaa avaamalla julkista dataa ja palvelujen rajapintoja hyödynnettäviksi. Samalla palvelujen taso ja saatavuus paranevat.

Julkinen sektori tuottaa ja hallinnoi merkittävää määrää tietolähteitä, jotka voivat olla uusien tuotteiden ja palvelujen raaka-ainetta: mm. paikkatietoa, ympäristötietoa, liikennetietoa ja taloustietoa. Datan avaaminen uudelleenkäytettäväksi synnyttää uusia palveluita, lisää tehokkuutta ja synnyttää liiketoimintaa.

Julkisen sektorin palvelujen rajapintojen avaaminen mahdollistaa uusien palvelujen toteuttamisen. Palveluja toteuttamaan saadaan yritysten tuotekehityspanostusta, palvelut monipuolistuvat, palvelutaso paranee ja yritykset saavat liiketoimintamahdollisuuksia.

Tietoaineistoissa ja rajapinnoissa tärkein mittari on aineistojen määrä. Markkinat ratkaisevat mitä aineistoja käytetään. Myös aineistojen yhteensopivuus, harmonisointi ja selkeät lisenssiehdot ovat tärkeitä.

Raportointivaiheessa nimeä selitteessä uudet sovellukset.

Yrityksen määritelmä:

Yrityksellä tarkoitetaan tässä niitä organisaatioita, jotka ovat organisaatiotyyppiltään mikroyrityksiä, pienyrityksiä, keskiuuria yrityksiä tai suuryrityksiä.

ERITYISTAVOITE 3.2: Uusiutuvan energian ja energiatehokkaiden ratkaisujen kehittäminen

CO04 Muuta tukea kuin rahoitustukea saava yritys

Merkitse, onko kyseessä yritys (ks. yrityksen määritelmä jäljempänä), joka on saanut muuta tukea kuin rahoitustukea, ts. rahallista tukea. Mukaan lasketaan hankkeen kohderyhmään kuuluvat, hankkeen hyödynsaajana olevat osallistuvat yritykset, jotka saavat rahanarvoisen edun hankkeeseen osallistumisesta. Kyseessä ei ole osallistuvalla yritykselle maksettava rahasuoritus, vaan ilmainen tai alihinnoiteltu palvelu tai muu vastaava hyöty, jolle on mahdollista määrittää markkinahinta. Palvelun tai hyödyn arvo, josta on vähennetty yrityksen maksuosuus, on de minimis -tukea osallistuvalla yritykselle.

Osallistuvan yrityksen määritelmä tässä yhteydessä: yritys saa edellä kuvatulla tavalla rahanarvoisen edun hankkeeseen osallistumisesta.

De minimis -tuella eli vähämerkityksisellä tuella tarkoitetaan EU:n toiminnasta annetun sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 1407/2013 tarkoitettua tukea.

Yrityksen määritelmä:

De minimis -tuen osalta yrityksiksi katsotaan niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta kaikki yksiköt, jotka harjoittavat taloudellista toimintaa. Taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluja tarjotaan markkinoilla.

23 Yritys, joka tuo markkinoille uuden tai aiemmasta versiosta merkittävästi kehitetyn vähähiilisyttä edistävän tuotteen tai materiaalin

Merkitse, onko kyseessä yritys, joka tuo hankkeen toimenpiteiden seurauksena markkinoille uuden tai aiemmasta versiosta merkittävästi kehitetyn vähähiilisyttä edistävän tuotteen tai materiaalin.

Yrityksen määritelmä:

Yrityksellä tarkoitetaan tässä niitä organisaatioita, jotka ovat organisaatiotyyppiltään mikroyrityksiä, pienyrityksiä, keskisuuria yrityksiä tai suuryrityksiä.

24 Yhdyskuntien vähähiilisyttä edistävät uudet ratkaisut

Merkitse yhdyskuntien (yhdyskunnilla tarkoitetaan tässä yhteisöjä kuten esim. kyliä, taajamia, kaupunginosia) käyttöönottamien energiatehokkuutta parantavien uusien ratkaisujen lukumäärä.

Uudet ratkaisut voivat liittyä esimerkiksi liikenteen järjestämiseen tai muuhun toimintaan yhdyskunnissa, mikä voi vaikuttaa päästöihin alentavasti. Esimerkkeinä rakennusten lämmitysratkaisut tai fossiilisten polttoaineiden korvaaminen vaihtoehtoisilla energianlähteillä. Itse hanke voi olla luonteeltaan esimerkiksi tutkimus- ja/tai selvitystyö. Tuotoksena syntyy uusia ratkaisuja, jotka on viety käytäntöön.

Raportointivaiheessa nimeä selitteessä uudet ratkaisut.

14 Yrityksessä toteutettavat vähähiilisyttä edistävät demonstraatiot

Merkitse demonstraatioiden lukumäärä, joita testataan tai kokeillaan yrityksissä. Testauksen tai kokeilun perusteella voidaan arvioida demonstraation käyttöönoton mahdollisuudet vähähiilisyden edistämiseksi yrityksissä. Demonstraatiot voivat kohdistua kaikille yritystoiminnan osa-alueille. Yksittäinen hanke voi tuottaa useamman kuin yhden demonstraation. Demonstraatio lasketaan mukaan lukumäärään vain kerran, vaikka sitä testataan tai kokeillaan useammassa yrityksessä.

Demonstraation kehittäminen ja testaus tapahtuu tutkimus- ja kehittämisinstituutioiden ja yritysten välisenä tiiviinä yhteistyönä.

Raportointivaiheessa nimeä selitteessä testatut tai kokeillut demonstraatiot.

Yrityksen määritelmä:

Yrityksellä tarkoitetaan tässä niitä organisaatioita, jotka ovat organisaatiotyyppiltään mikroyrityksiä, pienyrityksiä, keskisuuria yrityksiä tai suuryrityksiä.

16 Yritys, joka käynnistää t&k&i -toiminnan tai t&k&i -yhteistyön yliopistojen, korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten kanssa

Merkitse, onko kyseessä yritys, joka käynnistää hankkeen toimenpiteiden seurauksena t&k&i -toiminnan tai t&k&i -yhteistyön yliopiston, korkeakoulun tai tutkimuslaitoksen kanssa. Tuotoksen voi merkitä niissä hankkeissa, jotka rahoittaja on luokitellut hankehakemuksen käsittelyvaiheessa luokkaan "Tutkimus- ja kehittämisinstituution vetämä hanke". Tutkimus- ja kehittämisinstituutioiksi luokitellaan lähtökohtaisesti yliopistot, korkeakoulut ja tutkimuslaitokset.

- Tuotokseksi merkitään t&k&i -toiminta tai -yhteistyö, jota yritys jatkaa hankkeen toimenpiteiden päättymisen jälkeen tuensaajan tai muun t&k -instituution kanssa, tai

- yritys käynnistää uuden yhteistyön hankkeen toimenpiteiden päättymisen jälkeen tuensaajan tai muun t&k -instituution kanssa.

Toiminnan tai yhteistyön tulee olla hankkeen toimenpiteiden seurausta ja jatkua hankkeen toimenpiteiden päättymisen jälkeen.

Yrityksen määritelmä:

Yrityksellä tarkoitetaan tässä niitä organisaatioita, jotka ovat organisaatiotyyppiltään mikroyrityksiä, pienyrityksiä, keskisuuria yrityksiä tai suuryrityksiä.

13 Yrityksessä säästetty energia

Arvioi hankkeen toimenpiteiden seurauksena yrityksessä säästetyn energian määrä vuodessa (MWh/vuosi) verrattuna nykyiseen toimintatapaan.

Hankkeen tavoitteena voi olla uuden energiaa säästävän tuotantomenetelmän käyttöönoton seurauksena syntyvä säästö.

Hankkeen tavoitteena voi myös olla uuden tuotantomenetelmän ansiosta aikaansaatu energiansäästö raaka-aineen valmistuksessa. Säästö voi syntyä esimerkiksi raaka-aineen tehokkaamman hyödyntämisen seurauksena.

Säästetyn energian määrä perustuu tuensaajan laatimaan laskelmaan, joka on tehty hankesuunnitelmaa valmisteltaessa. Kun toteumaa verrataan tavoitteeseen, on tuotantomäärän mahdollisen muutoksen vaikutukset eliminoitava laskelmassa. Mikäli tuella on hankittu energiaa säästävää laite, jonka todellinen kulutus on mitattavissa vasta viimeisen seurantaraportin toimittamisen jälkeen, käytetään laskelmassa laitevalmistajan ilmoitusta.

Raportointivaiheessa tiivistä selitteeseen toteuma verrattuna hankesuunnitelman tavoitteeseen.

Yrityksen määritelmä:

Yrityksellä tarkoitetaan tässä niitä organisaatioita, jotka ovat organisaatiotyyppiltään mikroyrityksiä, pienyrityksiä, keskisuuria yrityksiä tai suuryrityksiä.

13. Horisontaaliset periaatteet

Sukupuolten tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja kestävä kehitys ovat rakennerahasto-ohjelmaan sisältyviä ns. horisontaalisia periaatteita. Niitä tarkastellaan kaikissa hankkeissa hankkeen sisällöstä riippumatta. Hanke voidaan valita rahoitettavaksi ainoastaan, jos horisontaaliset periaatteet on otettu huomioon hankesuunnitelmassa.

13.1. Sukupuolten tasa-arvo

Vastaa sukupuolten tasa-arvoa koskeviin kysymyksiin ja perustele vastauksesi. Perustelu-kenttä on pakollinen. Hankkeiden tulee edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa joko siten, että hanke on erityisesti sukupuolten tasa-

arvon kehittämiseen keskittyvä hanke tai siten, että sukupuolinäkökulma on huomioitu hankkeen toiminnassa. Sukupuolinäkökulman huomioiminen tarkoittaa, että hankkeessa arvioidaan toteutuksen eli valittujen toimintamallien vaikutusta sukupuolten tasa-arvon kannalta. Tällöin puhutaan tasa-arvon valtavirtaistamisesta hankkeessa. Sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistaminen edellyttää aina hankkeen toimintaympäristön, tilanteen ja ratkaistavan ongelman analyysia.

Kansainvälisessä The European Community of Practice on Gender Mainstreaming (Gender-CoP) -verkostossa on laadittu sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen strategia/standardi rakennerahastotoimintaan EU-maissa.

Sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen strategiaan voi tutustua osoitteessa:

<http://standard.gendercop.com/>. Hankkeiden on mahdollista myös hyödyntää ulkopuolista tasa-arvo-osaamista tai asiantuntemusta.

1. Hankkeessa on tehty toimintaympäristön analyysi sukupuolinäkökulmasta

Vastaa, onko hankkeessa tehty toimintaympäristön analyysi sukupuolinäkökulmasta. Kirjoita perustelut kenttään, onko analyysiin käytetty asiantuntijoita ja miten sukupuolen vaikutusta on analysoitu. Perustelut kenttä on pakollinen. Hanketta suunniteltaessa on syytä tarkastella ja analysoida sukupuolen vaikutusta juuri kyseisen hankkeen toteutuksessa ja toimintaympäristössä, jotta tasa-arvo tulee huomioiduksi hankkeen ongelmanasettelussa ja tavoitteissa.

2. Sukupuolinäkökulma on huomioitu hankkeen toiminnassa (valtavirtaistaminen)

Vastaa, onko hankkeen toiminnassa huomioitu sukupuolinäkökulma. Kirjoita perustelut kenttään, millaisia valtavirtaistamisen menetelmiä hankkeessa käytetään. Perustelut kenttä on pakollinen. Tavoitteiden ja toimenpiteiden suunnittelussa tulee varautua tarkastelemaan niiden vaikutusta erikseen naisiin ja miehiin sekä analysoimaan mahdollisia eroja (sukupuolivaikutusten arviointi).

3. Hankkeen päätavoite on sukupuolten tasa-arvon edistäminen

Vastaa, onko hankkeen päätavoite sukupuolten tasa-arvon edistäminen. Kirjoita perustelut kenttään, millaisia toimenpiteitä hankkeessa toteutetaan sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Perustelut kenttä on pakollinen.

13.2. Kestävä kehitys

Merkitse onko hankkeella välitön vai välillinen vaikutus alla mainittuihin kestävän kehityksen kysymyksiin. Hankkeella on välittömiä vaikutuksia, jos sen toimenpiteet vaikuttavat suoraan kysytyyn asiaan. Vaikutukset ovat välillisiä, jos ne suoran vaikutuksen sijaan kohdistuvat epäsuorasti kysytyyn asiaan eli ovat ns. kerrannaisvaikutuksia.

Kirjoita perustelut valinnallesi. Perustelut auttaa syventämään arviointia, tunnistamaan laajemmin ja paremmin vaikutuksia ja voi vaikuttaa myönteisesti hakemuksen arviointiin.

Ekologinen kestävyys:

1. Luonnonvarojen käytön kestävyys

Arvioi hankkeen toimenpiteiden ja toteutusmallin vaikutusta luonnonvarojen käytön kestävyteen ja ympäristön tilaan. Luonnonvarojen kestävä käyttö tarkoittaa luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen tai parantamiseen kohdistuvia välittömiä toimia. Katso lisätietoja EU:n [monimuotoisuusstrategiasta](#).

2. Ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien vähentäminen

Arvioi, miten hanke vaikuttaa ilmaston muutoksen aiheuttamien riskien vähentämiseen. Ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien vähentämiseen voi olla tulosta mm. annettavasta koulutuksesta tai muusta toiminnasta. Tästä syystä monipuolinen tarkastelu voi olla tarpeen. Perustelussa on mahdollista tarkentaa vastausta ja sen perusteita.

3. Kasvillisuus, eliöt ja luonnon monimuotoisuus

Arvioi, miten hankkeen toiminta vaikuttaa tai kohdistuu kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen? Perustelussa on syytä eritellä mihin vaikutus kohdistuu.

4. Pinta- ja pohjavedet, maaperä sekä ilma (ja kasvihuonekaasujen väheneminen)

Arvioi, miten hankkeen toiminta vaikuttaa tai kohdistuu pinta- ja pohjavesiin, maaperään sekä ilmaan (ja kasvihuonekaasujen vähenemiseen). Perustelussa on syytä eritellä mihin vaikutus kohdistuu.

5. Natura 2000 -ohjelman kohteet

Arvioi hankkeen Natura-alueisiin (www.ymparisto.fi/NATURA) kohdistuvat vaikutukset.

Taloudellinen kestävyys

Taloudellinen kestävyys tarkoittaa vähähiilistä, luonnonvara- ja energiatehokasta taloutta, joka ylläpitää tai jopa kasvattaa luontopääomaa ja sen tarjoamia hyötyjä. Vihreä talous perustuu elinkeinotoiminnan jatkuvuuden turvaamiseen. Se luo uudenlaista kilpailukykyä, joka perustuu hyvinvoinnin luomiseen talouden haitallisia vaikutuksia vähentämällä ja maailman biokapasiteettiä turvaamalla. Se tarjoaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia mm. Biotalouden ja Cleantechin avulla ja kasvattaa kestävästä kehitystä tukevien ratkaisujen ja toimintamallien kysyntää maailmalla.

Kestävä talous mahdollistaa talouden kasvun, jos hyvinvoinnin lisääminen kyetään kytkemään irti aineellisten resurssien käytöstä. Se luo työllisyyttä, uudenlaisia kestävästä kulutuksen ja tuotannon toimintamalleja ja yhteistyömahdollisuuksia sekä tukee paikallisten voimavarojen hyödyntämistä. Vähähiilisyteen panostava toteutusmalli on suositeltava.

1. Materiaalit ja jätteet

Arvioi hankkeen vaikutusta mm. seuraaviin: jätteiden määrä, materiaalien hyötykäyttö ja kierrätys sekä energia- ja materiaalitehokkuus.

2. Uusiutuvien energialähteiden käyttö

Arvioi miten uusiutuvien energialähteiden käytön edistäminen toteutuu hankkeessa. Rakennerrahasto-ohjelmassa vähähiilisyteen kannustaminen on tärkeä tavoite. Tässä uusiutuvien energialähteiden käytöllä on oma roolinsa.

3. Paikallisen elinkeinorakenteen kestävä kehittäminen

Paikallisen elinkeinorakenteen monipuolistaminen on yleensä suositeltavaa, samoin paikallisten resurssien hyödyntäminen. Tässä näkökulmana on kestävältä pohjalta tapahtuva kehittäminen, joka sisältää paikallisten palveluiden hyödyntämisen sekä toisaalta uusiutuvat luonnonvarat ja raaka-aineet, kuten elintarvikkeet ym. Arvioi, miten hanke toteuttaa em. asioita.

4. Aineettomien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen

Arvioi, millaisia vaikutuksia hankkeella on aineettomien tuotteiden ja palvelujen kehittämiseen. Aineettomilla tuotteilla ja palveluilla on tulevaisuudessa nykyistäkin merkittävämpi rooli ja niitä edistämällä voidaan luoda edellytyksiä mm. paikallistalouden vahvistamiseen ja vähähiiliseen yhteiskuntaan.

5. Liikkuminen ja logistiikka

Arvioi hankkeen vaikutusta mm. seuraaviin: kuljetus- ja/tai liikkumistarpeen väheneminen ja logistiikka, henkilöautoliikenteen osuuden väheneminen sekä joukkoliikenteen tai kevyen liikenteen osuuden kasvattaminen. On syytä tarkastella objektiivisesti muuttaako, lisääkö tai vähentääkö hanke ja sen toiminta energiatehokkuutta ja vähähiilisyttä.

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys sekä yhdenvertaisuus:

1. Hyvinvoinnin edistäminen

Arvioi hankkeen vaikutusta mm. seuraaviin: terveys, hyvinvointi, esteettömyys, osallisuus, osallistuminen, työllisyys, tiedon saatavuus, harrastemahdollisuudet ja luovuuden toteuttaminen. Tarkastelu kattaa monia hyvinvoinnin osatekijöitä, joista hankkeella voi olla vaikutusta yhteen tai useaan. Mm. kohdassa tiedon saatavuus ovat esimerkiksi koulutusmahdollisuudet sekä kirjastojen yms. saavutettavuus. Perustelussa on syytä tarkentaa vaikutuksen kohdistumista.

2. Tasa-arvon edistäminen

Arvioi hankkeen vaikutusta mm. seuraaviin: naisten ja miesten taloudellisen ja sosiaalisen tasa-arvon edistäminen sekä perinteisten sukupuolikäsitysten purkaminen mm. koulutuksessa tai työelämässä. Tavoitteena ei ole neutraalius vaan toiminnan erilaisten vaikutusten huomioiminen eri ryhmien kannalta. Perustelussa on syytä tarkentaa vaikutuksen kohdistumista.

3. Yhteiskunnallinen ja kulttuurinen yhdenvertaisuus

Arvioi hankkeen vaikutusta mm. seuraaviin: yhteiskuntaryhmien suhteet, erilaisuuden hyväksyminen, eriarvoisuuden vähentäminen, kulttuuri-identiteetti, monikulttuurisuus ja kulttuuristen oikeuksien toteuttaminen. Vaikutuksia on syytä arvioida minkä tahansa kohderyhmän näkökulmasta. Tarkastelu pohjautuu yhdenvertaisuuden periaatteeseen. Ao. kohdissa on syytä huomioida samantyyppinen arviointitapa kuin sukupuolten tasa-arvoa tarkasteltaessa eli tavoitteena ei ole neutraalius vaan toiminnan erilaisten vaikutusten huomioiminen eri ryhmien kannalta. Perustelussa on syytä tarkentaa vaikutuksen kohdistumista.

4. Kulttuuriympäristö

Arvioi hankkeen vaikutusta mm. seuraaviin: maisema, virkistysalueet, kulttuuriperintö, kaupunkirakenne ja rakennuskanta. Perustelussa on syytä tarkentaa vaikutuksen kohdistumista.

5. Ympäristöosaaminen

Arvioi hankkeen vaikutusta mm. seuraaviin: ympäristötekniikan, ympäristöjärjestelmien käyttöönoton, ympäristöosaamisen ja tietoisuuden vahvistuminen. Perustelussa on syytä tarkentaa vaikutuksen kohdistumista.